

Livet er mer

Tips om personer som er engasjert i aktiviteter eller har hatt opplevelser som ikke er relatert til legeyrket, sendes til tidsskriftet@legeforeningen.no

Ibsen-oversetter, stipendiat, poet – og medisiner

Terningkast fem og kritikerros for de mange sjarmerende vrier, uvante spenninger og effektive poetiske bilder. Det er hva som ble kinesisk-norske He Dong til del, for hennes hittil siste diktsamling *Tåkesommerfugl*.

Til daglig tilbringer He Dong (f. 1960) halvdel av arbeidstiden ved Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin, Universitetet i Oslo, ved siden av at hun driver egen akupunkturklinikk i hovedstaden. Der får hun praktisert legeutdanningen fra sitt opprinnelige hjemland, Kina. Doktorgradsarbeidet har ført både til vitenskapelig publisering i *Preventive Medicine* og pris for beste prosjektpresentasjon blant 400 konkurrenter under en kongress om forskning i alternativ medisin, i San Francisco 2001.

Og likevel: For dem som har tipset Tidsskriftet, er det snarere Dongs skjønnlitterære virksomhet – de tre diktsamlinger og novellene *Spør solen* hvor hun skildrer oppveksten i Beijing – som bør trekkes frem i denne spalte. En representant for staben ved seksjon for forebyggende medisin legger heller ikke skjul på hvor stolt han er over at kollegaen hentet hjem prisen *The Best Book for Teenager* in 1999, i regi av New York Public Library, USA.

Ibsens samlede

He Dongs debut som poet fant sted i Kina i 1990, på morsmålet. De to senere diktsamlinger er gitt ut på både norsk og kinesisk,

novellene er oversatt til engelsk. Fjorårets utgivelse (1) ble av det norske anmelderkorpset karakterisert som malt med en vibrerende, motsetningsfylt og poetiske pensel. *Aftenpostens* kritiker kalte den sågar en av sesongens flotteste diktutgivelser (2).

Hennes lyriske kilde har sitt utspring fra de gamle, gåtefulle kinesiske mestre. Både tåke og sommerfugler er metaforer som går igjen: – Jeg føler at jeg alltid lever i en tilstand der jeg er omgitt av tåke, enten i tåken eller utenfor, sier Dong.

For å forstå hennes bildebruk må man tilbake til Maos kulturrevolusjon, og familiens skjebne under den røde fane. Da hun var ni år gammel, ble den 14-årige broren, som millioner av andre, tvangssendt ut på landsbygda for å «omskoleres». Kun én gang fikk han besøke familien sin i de seks årene han var borte.

– Min bror sendte hele tiden brev hjem til mor. Oppi konvolutten lå det bestandig en hilsen til meg, i form av en tørket sommerfugl i de vakreste farger. For meg har disse sommerfuglene blitt et kjærte og godt, og samtidig smertefullt minne, sier He Dong, i dag en travel småbarnsmor i sitt «nye» hjemland.

Hun bosatte seg i Norge i 1985. Her til lands førte studiene frem til cand.scient.-graden ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim, med fysiologi som hovedfag.

Om natten hendte det ofte at Henrik Ibsen holdt henne våken. Det var en selvvalgt glede, men brakte henne også ut «på vidderne» i mer enn overført betydning: – Ibsen er svært kjent i Kina, men oversettelse av alle diktene hans manglet. Det var en stor og vanskelig jobb å ta på seg, og jeg var lenge i tvil om jeg skulle greie det. Det tok mye krefter, innrømmer hun.

Å gjendikte Ibsen krever at man mestrer både språket og de klassiske formene i lyrikken. – Jeg måtte finne en gammel kinesisk lyrikkform til diktene hans, det vil si rett versemål, rytme og rim.

Må gjennomleves

Begge de to egne diktsamlingene som hittil er kommet på norsk, er presentert i He Dongs vakre kalligrafi. I 18 av diktene

He Dong kom til Norge i 1985. Fjorårets samling fikk betegnelsen «... en av sesongens flotteste». Foto K. Ronge

i *Tåkesommerfugl* fornemmes og kommenteres tåkens skiftninger. Med tåketilstandens uklarhet og uforutsigbarhet er det forbundet farer som ikke skal unngås, men gjennomleves, kommenterer kritikerne. Bare slik kan dikteren gro til et frø – forløse sitt dikteriske potensial og utfolde seg videre: «frukten av sådde frø/vil knytte de avkuttede/røttene sammen/». En anmelder mener endatil hennes dikt virker så sterkt, at de knytter sammenhenger i det meningsløse.

Hun er klar over at både tåke og sommerfugler ofte blir sett på som overflatiske, forslitte metaforer i vestlig kulturkrets. – Men for meg kan aldri sommerfuglen bli et tomt bilde. Den representerer en skjønnhet, som samtidig har en tristhet inne i sjelen. Tåken er mer å betrakte som et filosofisk bakteppe, bak sinnet om du vil, sier poeten, som gjerne deler strofer med Tidsskriftets lesere.

– Hvordan ser du for deg arbeidstilværelsen når du er ferdig utdannet dr.med.?

– Jeg vil gjerne kombinere forfatterskapet med medisinen. Det er ingen motsetning i dette.

He Dong understreker at hun er i evig takknemlighet til sine foreldre. – De var alltid der for oss barna. Med trygghet, ømhet og kjærlighet; også i den vanskelige perioden under kulturrevolusjonen.

Kari Ronge

kari.ronge@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Dong H. *Tåkesommerfugl*. Oslo: Gyldendal, 2002.
2. Ødegård K. Kinesisk på norsk. *Aftenposten* (morgenutgave) 9.12.2002.

tåkens øyne

Helt nært
og du ser uklart
tåkeøyne har du fått
fra fortiden

skjold fra himmel
våte lepper bevart
ser bare verden svømme
ser bare bleket skjønnhet

i syvfarget solskinn
ofte nattblind